

УДК 343.31(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2026-1-17-5>

Мішустін Владислав Володимирович,

аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
Національної поліції України

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8084-0901>

СЛІДЧИЙ ОГЛЯД ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Статтю присвячено дослідженню поняття, значення та видів слідчого огляду. Встановлено, що під час розслідування масових заворушень слідчий огляд є однією із провідних слідчих (розшукових) дій, яка проводиться на початковому етапі розслідування та дозволяє зафіксувати відомості, виявлені слідчим під час огляду, що є основною вихідною інформацією для підтвердження події кримінального правопорушення, визначення напрямку розслідування та переліку обов'язкових до проведення у кримінальному провадженні слідчих (розшукових) дій, а також формування слідчих версій. Досліджено особливості, завдання та тактику огляду місця події під час розслідування масових заворушень. Акцентовано увагу на тому, що огляд місця події у кримінальних провадженнях щодо розслідування масових заворушень характеризується необхідністю одночасного вирішення організаційних, процесуальних та тактичних питань.

Ключові слова: слідчий огляд, огляд місця події, слідчі (розшукові) дії, масові заворушення.

Постановка проблеми. У ході розслідування масових заворушень суттєвим є виявлення та фіксація відомостей, що здійснюється під час слідчого огляду. Однак більшість слідів вчинення масових заворушень можуть бути знищені при неконтрольованих діях натовпу або втрачені у зв'язку із неможливістю вчасного провадження слідчих (розшукових) дій, а тому проведення слідчого огляду вимагає швидкого прийняття рішень, злагодженої та організованої роботи працівників слідчих та оперативних підрозділів. В криміналістичній науці багато уваги приділено загальним положенням тактики огляду місця події, а також проведенню слідчого огляду у кримінальних провадженнях щодо окремих видів кримінальних правопорушень. Доцільним є вивчення тактики слідчого огляду під час розслідування масових заворушень, а також проблемних питань та можливостей їх вирішення під час проведення цієї слідчої (розшукової) дії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організація і тактика провадження слідчих (розшукових) дій, зокрема слідчого огляду під час розслідування масових заворушень вивчалась М. М. Єфімовим, М. А. Погорельським, Д. Б. Сергєєвою, М. І. Скригонюком, О. Ю. Татаровим, С. О. Тищенкою, М. С. Цуцкірідзе. Крім того, особливості огляду місця події під час розслідування вказаних злочинів розглянуті у дисертаційному дослідженні «Початковий етап розслідування масових заворушень» О. П. Кузьменка та «Криміналістична характеристика та особливості розслідування масових заворушень» А. І. Лісняка.

Метою дослідження є охарактеризувати поняття, значення та види слідчого огляду, а також дослідити особливості, завдання та тактику огляду місця події під час розслідування масових заворушень.

Виклад основного матеріалу. Метою будь-якої слідчої (розшукової) дії є отримання та фіксація відомостей щодо вчиненого кримінального правопорушення. Під час досудового розслідування слідчий огляд полягає у отриманні доказів за результатами обстеження місцевості, приміщень, документів, речей та предметів з метою виявлення та фіксації слідів, фактичних даних та речових доказів, що надають інформацію про обставини вчинення кримінального правопорушення.

На початковому етапі розслідування важливе значення для отримання доказової інформації мають різні види оглядів. Загалом, огляд є первинною і невідкладною слідчою (розшуковою) дією. Це пояснюється необхідністю отримання інформації про обставини події у первинному, незміненому стані, тому що будь-яке зволікання спричиняє втрату речових доказів та зміну слідової картини. При розслідуванні масових заворушень кількість доказової інформації, що може бути вилучена під час ефективного проведення оглядів різних категорій, досить значна [1, с. 257–258], а тому слідчий огляд є однією із провідних слідчих (розшукових) дій, яка проводиться на початковому етапі розслідування та дозволяє зафіксувати відомості, виявлені слідчим під час огляду.

Діяльність слідчого щодо виявлення матеріальних слідів та проведення цієї слідчої (розшукової) дії достатньо ґрунтовно визначена кримінальним процесуальним законодавством, зокрема ст. 237 КПК України, а тому під час проведення слідчого огляду слід дотримуватися процесуальних вимог, а також використовувати методичні рекомендації і застосовувати тактичні прийоми з метою успішного збереження, виявлення та фіксації доказів.

М. В. Салтєвський відзначає, що слідчий огляд – це процесуальна діяльність уповноважених осіб щодо безпосереднього застосування методів і засобів криміналістичної техніки і тактики для виявлення, фіксації дослідження і вилучення з матеріальних джерел інформації, а також встановлення інших обставин, що мають значення для справи [2, с. 334]. Також В. Ю. Шепітько сутність слідчого огляду вбачає в тому, що слідчий за допомогою органів почуттів переконається в існуванні й характері фактів, що мають доказове значення. У криміналістичній літературі правильно зазначається, що безпосереднє сприйняття слідчим тих або інших об'єктів та їх зв'язків не можна замінити ні допитом осіб, які бачили ці об'єкти, ні реконструкцією обстановки для провадження експериментальних дій, ні іншими доступними засобами збирання та дослідження доказів [3, с. 188–189]. Таким чином, фактичні дані отримані слідчим під час проведення огляду є основною вихідною інформацією для підтвердження події кримінального правопорушення, визначення напрямку розслідування та переліку обов'язкових до проведення у кримінальному провадженні слідчих (розшукових) дій, а також формування слідчих версій.

Слідчий огляд передбачає такі різновиди огляду як огляд місця події (місцевості, земельних ділянок, приміщень, квартир тощо), огляд трупа, транспортного засобу, речей та документів, а також комп'ютерних даних. Зазначимо, що найбільш розповсюдженим, складним та інформаційно-значимим видом слідчого огляду є огляд місця події, який проводиться майже у кожному кримінальному провадженні. Разом з тим, у ході досудового розслідування масових заворушень його проведення має низку проблемних організаційно-тактичних аспектів [4, с. 88]. Вагоме для розслідування значення має огляд місця події, проведення якого сприяє виявленню слідів вчинення масових заворушень, вилученню знарядь і засобів, які використовувались активними учасниками під час провадження протиправних дій, а також виявлення та фіксація наслідків вчинення масових заворушень (підпал автомобілів, пошкодження будівель, руйнування об'єктів інфраструктури тощо).

Місце події та його матеріальна обстановка є відображенням наслідків певного злочину. Місце вчинення злочину – найбагатше джерело відомостей [5, с. 169]. Місцем події у провадженнях цієї категорії часто є великі ділянки місцевості, площею від декількох квадратних кілометрів до десятків, і навіть сотень квадратних кілометрів у населених пунктах та інших територіях, кількість жителів у яких обчислюється числом від десятків тисяч до мільйонів чоловік [6, с. 40]. Найчастіше масові заворушення вчиняються на центральних площах, проспектах або вулицях, біля стадіонів, будівель органів державної влади або правоохоронних органів та на відкритих ділянках місцевості.

Розслідування масових заворушень завжди характеризуються високим ступенем складності. Це зумовлено, різноплановістю і численністю вчинених злочинів й інших правопорушень, багатопредметністю самої обстановки на місці події та слідової картини, з іншого боку – активною зміною як обстановки вчинення масових заворушень, так і слідової картини місця події в результаті дій органів влади й управління з проведення рятувальних, аварійно-відбудовних робіт із залученням значних людських ресурсів, відповідних фахівців і технічних засобів [6, с. 38]. За результатами вивчення матеріалів кримінальних проваджень щодо вчинення масових заворушень встановлено, що через специфіку

їх вчинення (масовий характер дій, масштабність місця події, велике коло осіб, що потрапляють у сферу інтересів правоохоронних органів, а також великої кількості потерпілих, свідків, яких необхідно допитати та провести щодо них інші процесуальні дії) до розслідування залучається значна кількість слідчих та працівників оперативних підрозділів, що виконують доручення на проведення слідчих (розшукових) дій [4, с. 84].

А. І. Лісняк відзначає, що вся адміністративна територія, де відбувалися масові заворушення, номінально є місцем події, що фактично складається з десятків, сотень або тисяч локальних місць події, які стосуються конкретних епізодів вчинених кримінальних правопорушень [7, с. 133]. Вказані фактори зумовлюють необхідність у створенні слідчо-оперативних груп (далі – СОГ) та розподілу завдань між їх учасниками, що сприяє повному дослідженню матеріальної обстановки, виявленню та вилученню слідів, закріпленню доказів. Масштабні ділянки (вулиці, проспекти, площі) поділяють на окремі сектори і зони, за якими закріплюють відповідальних за проведення огляду слідчих або СОГ.

До складу СОГ повинен входити слідчий, який є керівником групи, працівник криміналістичного підрозділу, який виконує функції спеціаліста, працівник оперативних підрозділів кримінальної поліції, дільничний інспектор, що обслуговує територію, яка є місцем огляду, та працівники інших підрозділів, виходячи із обстановки місця події та наявності відповідної кількості спеціалістів (судові медики, працівники пожежної, вибухотехнічної, кінологічної та інших служб поліції і державних органів) [8, с. 46]. Стосовно переліку осіб, які братимуть участь у проведенні огляду місця події в умовах військового стану, С. О. Тіщенко пропонує наступних учасників: 1) обов'язкові учасники: уповноважена особа (дізнавач, слідчий, прокурор), працівники підрозділів кримінальної поліції (для охорони місця події, спостереження за поведінкою різних осіб, обстеження прилеглої території, опитування очевидців, проведення оперативно-розшукових заходів), спеціалісти вибухотехнічної служби; 2) необов'язкові учасники: співробітники експертно-криміналістичних центрів за потреби для виявлення та вилучення окремих слідів протиправного діяння; інспектор служби охорони або служби безпеки об'єкта, що оглядається [9, с. 361].

Суттєві складнощі викликає належне забезпечення СОГ необхідними: транспортними засобами, засобами зв'язку; криміналістичними й іншими технічними засобами, що можуть знадобитися при огляді місця події; спеціальною технікою для роботи зі слідами (у широкому розумінні) на місці події (фото-, відеотехніка, звукозаписуюча техніка, додаткові засоби освітлення, криміналістична техніка для роботи із різними видами слідів); достатньою кількістю пакувальних матеріалів та засобів [4, с. 92–93].

Також, принципово важливим під час проведення огляду є використання сучасних засобів криміналістичної техніки, зокрема пересувних криміналістичних лабораторій з метою використання трасологічних та балістичних засобів, забезпечення фото- та відеозйомки, створення 3-D моделей місцевості. Необхідним є використання безпілотних літальних апаратів (дронів) для фото- та відео фіксації місця події, визначення території, охоплення масовими заворушеннями, пересуванням натовпу, визначення об'єктів і зон, які підлягають огляду та локалізації слідів.

Застосування науково-технічних засобів (звуко-, відеозапису) для фіксації обставин, перебігу і результатів

проведення огляду місця події масових зворушень сприяє його ефективності, оскільки матеріали, що зроблені в процесі огляду додаються до протоколу як такі, що пояснюють його зміст [10, с. 369–370].

На окрему увагу заслуговують завдання огляду, які слід поділити на загальні та проміжні. Загалом завдання огляду випливають із загальних цілей боротьби зі злочинністю і спрямовані на охорону прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, які беруть у ній участь, а також швидке і повне розкриття злочинів, викриття винних. У криміналістиці сформульовані окремі завдання (цілі) огляду: а) безпосереднє вивчення слідчим обстановки місця події, з'ясування характеру і обставин події злочину; б) виявлення, дослідження, фіксація і вилучення джерел матеріальних відображень; в) аналіз матеріальних джерел і одержання криміналістичної інформації для конструювання версій про механізм події, її учасників та особу злочинця; г) збирання інформації для організації розшуку злочинця по гарячих слідах; ґ) одержання інформації про деякі обставини, що сприяли вчиненню злочину [2, с. 334]. Під час слідчого огляду можуть виникати і проміжні завдання, які полягають у необхідності встановлення окремих обставин вчинення масових зворушень, виявлення знарядь і засобів, які використовувались для здійснення підпалів, пошкоджень будівель або споруд, завдання тілесних ушкоджень, а також виявлення слідів, що вказують на причетність до вчинення масових зворушень окремих осіб.

Ефективність проведення огляду місця події зумовлюється дотриманням загальних принципів огляду, до яких належать: 1) нормативні (об'єктивність, всебічність, повнота, своєчасність); 2) організаційні (єдине керівництво оглядом, плановість (планомірність, послідовність); цілеспрямованість; правильне поводження з предметами, що знаходяться на місці події, використання науково-технічних засобів, допомоги спеціалістів, інформації, отриманої в ході проведення слідчих (розшукових) та оперативних заходів [6, с. 39–40]. В даному випадку тактика огляду місця події спрямована на здійснення необхідних заходів з метою успішного виконання завдань огляду, зокрема максимальне збереження, виявлення та дослідження слідів масових зворушень та осіб, що їх вчинили, віднаходження знарядь і засобів вчинення протиправних дій, фіксація відомостей щодо обставин вчинення злочинних дій та осіб, причетних до масових зворушень.

Як правило, тактика огляду місця події будується так, щоб застосування засобів виявлення і фіксації одного виду інформації не пошкоджувало джерела іншої інформації [2, с. 338]. Однак під час розслідування масових зворушень це становить певні труднощі, адже проведення першочергових слідчих (розшукових) дій ускладнюється необхідністю припинення злочинних дій та в окремих випадках придушення масових зворушень, вжиття необхідних заходів щодо надання медичної допомоги потерпілим, затримання активних учасників масових зворушень та забезпечення охорони місця події, а також залучення працівників правоохоронних органів, рятувальних служб і техніки, що може негативно вплинути на первісну слідову картину та призвести до втрати слідів або речових доказів.

Тактично важливим є дотримання послідовності проведення огляду, визначення його меж та об'єктів,

а також обрання методу огляду. Метод огляду слід обирати в залежності від об'єкту огляду (ділянка місцевості, споруда, приміщення тощо) та локалізації слідів і наслідків злочинних дій. Науковці відносять до методів огляду за послідовністю застосування прийомів і засобів такі: а) ексцентричний (оглядаючи місце події слідчий та відповідні фахівці рухаються від умовного центра місця події до периферії); б) концентричний (рух від периферії до центра); в) фронтальний (рух по визначеній лінії вперед, так зване «прочісування»); г) секторний (рух по секторам від умовного центру до периферії у межах сектору 30–45 градусів); д) змішаний [6, с. 43–44]. Наприклад, методом проведення слідчого огляду під час розслідування масових зворушень при проведенні спортивних заходів може бути як ексцентричний, тобто від центру зворушень до периферії (центром є спортивна споруда або інше місце початку зворушень, як-от виходи зі спортивних споруд, площі тощо), так і концентричний – від периферії зворушень до центру [11, с. 129]. Таким чином, слідчому слід на початку огляду оцінити обстановку, визначити об'єкти і межі огляду та обрати метод огляду, який забезпечить найбільш ефективне дослідження та фіксацію доказової інформації.

Для успішного проведення огляду має значення послідовність його проведення. У криміналістиці огляд поділяють на три етапи (підготовчий, робочий, заключний) кожен з яких передбачає проведення дій у певній послідовності з метою результативного виявлення, дослідження та фіксації доказів. С. С. Вітвіцький, О. О. Волобуєва, М. В. Войчишена зазначають, що такий підхід до проведення огляду місця події є універсальним та дає можливість з'ясувати не тільки загальну обстановку вчинення кримінального правопорушення, а й проаналізувати сліди, залишені на місці, та вилучити речові докази, знаряддя і засоби, які використовувалися правопорушниками [12, с. 105].

Висновки. Таким чином, слідчий огляд, зокрема огляд місця події є слідчою (розшуковою) дією, яка проводиться на початковому етапі розслідування масових зворушень і полягає у виявленні слідів вчинення масових зворушень, вилученні знарядь і засобів, які використовувались активними учасниками під час провадження протиправних дій, а також фіксації наслідків вчинення масових зворушень (підпал автомобілів, пошкодження будівель, руйнування об'єктів інфраструктури, побиття скла тощо).

Тактико-організаційні засади огляду місця події при розслідуванні масових зворушень зумовлені тим, що досліджувані злочини характеризуються масштабністю та охопленням великих ділянок місцевості із зосередженням різних об'єктів та значної кількості слідів. Як правило, масові зворушення вчиняються на центральних площах, проспектах або вулицях, біля стадіонів, будівель органів державної влади або правоохоронних органів та на відкритих ділянках місцевості.

Тактика огляду місця події спрямована на здійснення необхідних заходів з метою успішного виконання завдань огляду, зокрема максимальне збереження, виявлення та дослідження слідів масових зворушень та осіб, що їх вчинили, віднаходження знарядь і засобів вчинення протиправних дій, фіксація відомостей щодо обставин вчинення злочинних дій та осіб, причетних до масових зворушень.

Список використаних джерел

1. Лісняк А. І. Організаційно-тактичні особливості проведення огляду під час розслідування масових заворушень. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4 (101). С. 257–264. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2019-4-257-263>
2. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підручник. Київ : Кондор, 2005. 588 с.
3. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз) : монографія. Харків : Харків юридичний, 2007. 432 с.
4. Кузьменко О. П. Початковий етап розслідування масових заворушень : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2017. 225 с.
5. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2010. 464 с.
6. Розслідування масових заворушень : навч. посіб. / М. А. Погорецький, О. Ю. Татаров, Д. Б. Сергєєва, М. С. Цуцкірідзе ; за ред. М. А. Погорецького. Київ : ВД «Дакор», 2014. 140 с.
7. Лісняк А. І. Криміналістична характеристика та особливості розслідування масових заворушень : дис. ... д-ра філософії : 12.00.09. Дніпро, 2021. 220 с. URL: <https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/df025/d2.pdf>
8. Єфімов М. М. Розслідування злочинів проти громадського порядку та моральності : навч. посіб. 2-ге вид., допов. і переробл. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2435/1/Навчальний%20посібник%20Єфімов.pdf>
9. Тищенко С. О. Організаційно-тактичні особливості проведення окремих видів огляду під час розслідування масових заворушень в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 360–365. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-6-360-365>
10. Скригонюк М. І. Криміналістика : підручник. Київ : Атіка, 2005. 496 с.
11. Пабат О. В. Тактичні і практичні особливості проведення слідчого огляду у справах про масові заворушення під час проведення спортивних заходів. *Право і безпека*. 2009. № 4. С. 127–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_4_30
12. Методика розслідування кримінальних правопорушень за фактами обігу порнографічних предметів : монографія / С. С. Вітвіцький, О. О. Волобуєва, М. В. Войчишена. Київ : ВД «Дакор», 2021. 190 с. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/dcb4e088-fb90-4c76-a930-720b4b49d6bd>

References

1. Lisniak, A. I. (2019) Orhanizatsiino-taktychni osoblyvosti provedennia ohliadu pid chas rozsliduvannia masovykh zavorushen [Organizational and tactical features of conducting an inspection during the investigation of mass riots]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 4 (101). S. 257–264. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2019-4-257-263> [in Ukrainian].
2. Saltevskiy, M. V. (2005) Kryminalistyka [Forensic Science] (u suchasnomu vykladі) : pidruchnyk. Kyiv : Kondor. [in Ukrainian].
3. Shepitko, V. Yu. (2007) Kryminalistychna taktyka [Forensic tactics (systemic and structural analysis)] (systemno-strukturny analiz) : monohrafiya. Kharkiv : Kharkiv yurydychnyi. [in Ukrainian].
4. Kuzmenko, O. P. (2017) Pochatkovyi etap rozsliduvannia masovykh zavorushen [The initial stage of the investigation of mass riots]. *Candidate's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Kryminalistyka [Forensic Science] : pidruchnyk / V. Yu. Shepitko, V. O. Konovalova, V. A. Zhuravel ta in. ; za red. V. Yu. Shepitka. 4-te vyd., pererob. i dopov. (2010). Kharkiv : Pravo. [in Ukrainian].
6. Rozsliduvannia masovykh zavorushen [Investigation of mass riots] : navch. posib. / M. A. Pohoretskyi, O. Yu. Tatarov, D. B. Serhieieva, M. S. Tsutskiridze ; za red. prof. M. A. Pohoretskoho. (2014). Kyiv : VD «Dakor». [in Ukrainian].
7. Lisniak, A. I. (2021) Kryminalistychna kharakterystyka ta osoblyvosti rozsliduvannia masovykh zavorushen [Forensic characteristics and features of the investigation of mass riots] : dys. ... d-ra filosofii : 12.00.09. Dnipro. URL: <https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/df025/d2.pdf> [in Ukrainian].
8. Iefimov, M. M. (2018) Rozsliduvannia zlochyniv proty hromadskoho poriadku ta moralnosti [Investigation of crimes against public order and morality] : navch. posib. 2-he vyd., dopov. i pererobl. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/2435/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%84%D1%84%D1%96%D0%BC%D0%BE%D0%B2.pdf> [in Ukrainian].
9. Tishchenkova, S. O. (2022) Orhanizatsiino-taktychni osoblyvosti provedennia okremykh vydiv ohliadu pid chas rozsliduvannia masovykh zavorushen v umovakh voiennoho stanu [Organizational and tactical features of conducting certain types of inspections during the investigation of mass riots under martial law]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 2. S. 360–365. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-6-360-365> [in Ukrainian].
10. Skryhoniuk, M. I. (2005) Kryminalistyka [Forensic Science] : pidruchnyk. Kyiv : Atika. [in Ukrainian].
11. Pabat, O. V. (2009) Taktychni i praktychni osoblyvosti provedennia slidchoho ohliadu u spravakh pro masovi zavorushennia pid chas provedennia sportyvnykh zakhodiv [Tactical and practical features of conducting an investigative review in cases of mass riots during sports events]. *Pravo i bezpeka*. № 4. S. 127–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_4_30 [in Ukrainian].
12. Metodyka rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen za faktamy obihu pornohrafichnykh predmetiv [Methods of investigating criminal offenses based on the facts of trafficking in pornographic objects] : monohrafiya / S. S. Vitvitskiy, O. O. Volobuieva, M. V. Voichyshena. (2021). Kyiv : VD «Dakor». URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/dcb4e088-fb90-4c76-a930-720b4b49d6bd> [in Ukrainian].

Mishustin Vladyslav,

Postgraduate Student at the Department of Criminal Procedure and Criminology

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8084-0901>

INVESTIGATIVE REVIEW DURING THE INVESTIGATION OF MASS UNRESTS

The article is devoted to the study of the concept, meaning and types of investigative inspection. It is established that during the investigation of mass riots, the investigative inspection is one of the leading investigative (search) actions, which is carried out at the initial stage of the investigation and allows you to record information discovered by the investigator during the inspection, which is the main source information for confirming the event of a criminal offense, determining the direction of the investigation and the list of investigative (search) actions required to be carried out in criminal proceedings, as well as the formation of investigative versions.

The investigative inspection provides for such types of inspection as an inspection of the scene of the incident (locality, land plots, premises, apartments, etc.), an inspection of a corpse, a vehicle, things and documents, as well as computer data.

The features, tasks and tactics of the inspection of the scene of the incident during the investigation of mass riots are studied. Attention is focused on the fact that the inspection of the scene of the incident in criminal proceedings on the investigation of mass riots is characterized by the need to simultaneously resolve organizational, procedural and tactical issues. It has been determined that most traces of mass riots can be destroyed during uncontrolled crowd actions or lost due to the impossibility of timely conducting investigative (search) actions, and therefore conducting an investigative inspection requires quick decision-making, coordinated and organized work of employees of investigative and operational units.

Tactical and organizational principles of inspecting the scene of an incident during the investigation of mass riots are due to the fact that the crimes under investigation are characterized by their scale and coverage of large areas of the area with a concentration of various objects and a significant number of traces. As a rule, mass riots are committed on central squares, avenues or streets, near stadiums, buildings of state authorities or law enforcement agencies and in open areas of the area. Tactically important is compliance with the sequence of conducting the inspection, determining its boundaries and objects, as well as choosing the inspection method.

Key words: *investigative inspection, inspection of the scene of the incident, investigative (search) actions, mass riots.*

Дата першого надходження статті до видання: 24.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 11.05.2026